

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2002, miðvikudaginn 18. september, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Íris Ösp Ingjaldsdóttir, Ólafur Haraldsson, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 11/2002**:

M

gegn

fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar, og F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 8. júlí 2002 með bréfi lögmanns sóknaraðila, dagsettu 4. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 8. júlí 2002, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi F, dagsettu 26. júlí 2002. Bréfið var sent lögmanni sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 2. ágúst 2002, og sóknaraðila gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi lögmanns sóknaraðila, dagsettu 19. ágúst 2002.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 28. ágúst og 4. og 18. september 2002.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili mun hafa átt í viðskiptum við A á árum áður, en hann var sameinaður F á árinu 1994. Verðbréfaviðskipti A voru þó rekin áfram í sérstöku félagi til ársins 1996 en það félag þá sameinað varnaraðila.

Í málinu liggur m.a. fyrir umboð, dagsett 24. janúar 1991, til handa syni sóknaraðila til að ganga frá afsali og öðru sem við kæmi kaupum á íbúð í Reykjavík. Þá er og að finna kvittanir fyrir kaupum sóknaraðila á víxlum á árinu 1991 og innlausn eins slíks. Kemur nafn sonar sóknaraðila þar tvisvar við sögu. Þá er ennfremur að finna yfirlit yfir viðskipti sóknaraðila við A á árunum 1991-1993.

Með bréfi, dagsettu 14. maí 2001, óskaði lögmaður sóknaraðila eftir upplýsingum um inneign sóknaraðila samkvæmt yfirliti, dagsettu 27. janúar 1994. Umrætt yfirlit er yfir viðskipti sóknaraðila við A á árinu 1993. Kemur þar m.a. fram að keyptir hafi verið fjórir víxlar í janúar, apríl, júlí og september 1993, samtals að nafnvirði kr. 4.317.046 en

kaupverð þeirra var kr. 3.248.095. Jafnframt var seldur einn víxill að nafnvirði kr. 77.300 í ágúst 1993 og var söluverð kr. 76.500.

Með bréfi til lögmanns sóknaraðila, dagsettu 30. maí 2001, tilkynnti varnaraðili að félagið gæti ekki aðstoðað sóknaraðila frekar í málinu. Benti varnaraðili á að samkvæmt umræddu yfirliti hefði sóknaraðili síðast átt viðskipti við A 14. september 1993. Greindi varnaraðili svo frá að á yfirliti því sem um ræddi kæmi eingöngu fram kaupverð bréfa en ekki söluverð þeirra. Þá hefði öllum gögnum um viðskiptin verið eytt þar sem bókhaldsgögn A væru samkvæmt lögum einungis geymd í sjö ár. Var sóknaraðila jafnframt bent á að kanna yfirlit yfir reikninga sína frá umræddum tíma.

Lögmaður sóknaraðila sendi varnaraðila yfirlit yfir reikning sóknaraðila með bréfi, dagsettu 7. júní 2001. Kvað hann þar ekkert koma fram sem benti til þess að andvirði viðskiptabréfa, sem fram hefðu komið á áðursendum yfirlitum, hefðu verið greitt sóknaraðila. Kvað hann grun um að bréfin hefðu glatast í vörslu A og væri sá grunur á rökum reistur væri unnt að ógilda bréfin og greiða sóknaraðila andvirði þeirra. Erindið var ítrekað með bréfi lögmanns sóknaraðila til varnaraðila, dagsettu 10. september 2001.

Með bréfi til Fjármálaeftirlitsins, dagsettu 20. nóvember 2001, óskaði lögmaður sóknaraðila eftir því að fram færi rannsókn á málinu. Fjármálaeftirlitið endursendi lögmanninum erindið með bréfi, dagsettu 17. apríl 2002, þar sem eftirlitið hefði ekki úrskurðarvald í málinu. Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, mótttekinni 8. júlí 2002.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili gerir aðallega þá kröfu að varnaraðila verði gert að greiða henni kr. 3.248.095 ásamt vöxtum og kostnaði. Til vara krefst sóknaraðili kr. 1.034.351 ásamt vöxtum og kostnaði.

Annars vegar virðist kvörtun sóknaraðila lúta að því að fé sem sóknaraðili kveðst hafa lagt inn á reikning hafi glatast og hafi hún ekki veitt umboð til úttekta af reikningnum. Kveðst sóknaraðili gera kröfu um að fá greitt út fé sem hún hafi lagt inn á reikninginn til ávöxtunar og haft í hyggju að nota á árinu 2000. Spyr sóknaraðili hver hafi tekið út af reikningi sóknaraðila umfram það sem upplýst sé að sóknaraðili sjálfur eða réttur (sic) umboðsmaður hafi tekið. Sóknaraðili telur kröfu sína ófyrnda.

Hins vegar virðist mega ráða af kvörtun sóknaraðila að kvartað sé yfir verðbréfaviðskiptum sem átt hafi sér stað í nafni sóknaraðila á árunum 1991-1993. Kveðst sóknaraðili hafa fengið afhent yfirlit yfir þau viðskipti en hvorki liggi fyrir umboð né undirskriftir sóknaraðila sem beri með sér að hún hafi óskað eftir umræddum viðskiptum. Sóknaraðili segist á einhverjum ótilgreindum tíma hafa selt fasteign sína og skyldi kaupsamningsgreiðsla að fjárhæð kr. 1.700.000 lögð inn á fyrrgreindan reikning. Það hafi hins vegar ekki gerst. Kveður sóknaraðili að samkvæmt yfirlitum hafi verið keypt verðbréf fyrir fjárhæðina hjá A og hafi sóknaraðila verið með öllu ókunnugt um þau viðskipti. Spyr sóknaraðili með hvaða hætti þau viðskipti hafi stofnast, svo og hvers vegna sé ekki hægt að ógilda verðbréfin séu þau skráð eign sóknaraðila og greiða honum andvirði þeirra.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili bendir á að yfirlit, dagsett 27. janúar 1994, sýni eingöngu hreyfingar á árinu 1993 en sé ekki yfirlit yfir eignastöðu sóknaraðila í lok þess árs. Þá tekur varnaraðili fram að um hafi verið að ræða kaup á víxli og svo virðist sem sömu fjárhæðinni hafi verið velt áfram þannig að nýr víxill hafi verið keyptur þegar komið var að gjalddaga eldri víxils. Virðist sem víxlarnir hafi verið keyptir til þriggja mánaða í senn. Samkvæmt yfirlitinu hafi síðustu viðskiptin átt sér stað hinn 14. september 1993 og hafi þau verið að fjárhæð kr. 1.034.351. Varnaraðili hafnar því að inneign sóknaraðila hafi í árslok 1993 numið kr. 3.248.095 eins og sóknaraðili haldi fram.

Varnaraðili vísar til þess að tæp átta ár hafi liðið frá því að síðustu viðskipti hafi átt sér stað samkvæmt umræddu yfirliti þar til fyrirspurn hafi borist frá lögmanni sóknaraðila um viðskiptin. Öllum gögnum vegna þeirra viðskipta sem um ræði hafi hins vegar verið eytt. Varnaraðili kveður þó að unnt hafi verið að prenta út úr tölvukerfi varnaraðila frá þeim tíma endurrit kvittunar fyrir útborgun víxla frá varnaraðila til A, dagsettrar 30. desember 1993. Komi þar fram að hinn 29. desember 1993 hafi síðastgreint félag innleyst hjá varnaraðila bankavíxla, samtals að fjárhæð kr. 6.823.101, þ.á m. víxil að fjárhæð kr. 1.034.351. Þar sem ekki hafi fundist frekari gögn þar um sé ekki unnt að rekja hvort um sama víxil sé að ræða og sóknaraðili keypti hinn 14. september 1993 en telja verði líklegt að svo sé. Þá kveður sóknaraðili að aflað hafi verið lista yfir hreyfingar á viðskiptareikningi A fyrir desember 1993 og 1994 hjá R en ekki hafi tekist að rekja þær fjárhæðir sem um ræðir á þann reikning. Þá hafi heldur ekki tekist að rekja hvernig síðastgreindri fjárhæð hafi verið ráðstafað af A þar sem öllum undirliggjandi (sic) gögnum hafi verið eytt. Líklegt verði þó að telja að andvirði víxilsins hafi verið greitt út til eiganda hans.

Loks bendir varnaraðili á að í gögnum málsins komi ekki fram hvort og þá með hvaða hætti sóknaraðili hafi talið umrædda fjármuni fram á skattskýrslum. Jafnframt liggja ekkert fyrir um það að sóknaraðili hafi gert athugasemdir við reikningsyfirlit sem viðskiptavinum séu send a.m.k. einu sinni á ári.

V.

Niðurstaða.

Svo sem fyrr greinir gerir sóknaraðili aðallega þá kröfu að varnaraðila verði gert að greiða henni kr. 3.248.095 ásamt vöxtum og kostnaði. Til vara krefst sóknaraðili kr. 1.034.351 ásamt vöxtum og kostnaði. Skilja verður málatilbúnað varnaraðila svo að hann geri kröfu um að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Sóknaraðili nýtur aðstoðar lögmanns við málarekstur sinn fyrir nefndinni. Þrátt fyrir það er málatilbúnaður sóknaraðila ekki svo skýr sem vera skyldi. Ekki þykir þó alveg nægilegt tilefni til að vísa máli þessu frá nefndinni.

Eins og fyrr er rakið virðist kvörtun sóknaraðila annars vegar snúa að meintri inneign sóknaraðila á reikningnum. Ekki er í kvörtun sóknaraðila tilgreint númer reiknings eða í hvaða banka hann er. Í gögnum málsins er að finna yfirlit yfir nokkra reikninga í eigu sóknaraðila, þ.á m. nokkur yfirlit yfir reikning nr. XXXXX í F. Verður að ætla að kvörtun sóknaraðila snúist um inneign á þeim reikningi og meintar úttektir án heimildar af reikningnum enda ekki um aðra reikninga að ræða. Kvörtun þar að lútandi verður sóknaraðili að beina gegn F en ekki varnaraðila sem er sjálfstæður lögaðili. Breytir

Þá engu hvernig eignaraðild F að varnaraðila er háttað eða þótt það félag hafi kosið að koma á framfæri athugasemdum fyrir hönd varnaraðila. Verður þegar af þessari ástæðu að hafna öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila varðandi ofangreindan reikning.

Hins vegar virðist kvörtun sóknaraðila beinast að meintri inneign sóknaraðila samkvæmt yfirliti, dagsettu 27. janúar 1994. Umrætt yfirlit er yfir viðskipti sóknaraðila við A á árinu 1993. Kemur þar m.a. fram að keyptir hafi verið fjórir víxlar í janúar, apríl, júlí og september 1993, samtals að nafnvirði kr. 4.317.046 en kaupverð þeirra var kr. 3.248.095. Er það sama fjárhæð og sóknaraðili gerir nú kröfu um að varnaraðili greiði sér en A var sameinað varnaraðila á árinu 1996. Krafan er ekki rökstudd sérstaklega.

Ekki verður annað séð en að yfirlit, dagsett 27. janúar 1994, sýni eingöngu hreyfingar á árinu 1993 svo sem varnaraðili hefur greint frá, þ.e. hafi að geyma samantekt yfir viðskipti sóknaraðila við A á árinu 1993, en sé ekki yfirlit yfir eignastöðu sóknaraðila í lok þess árs. Fallast ber á með varnaraðila að svo virðist sem sömu fjárhæðinni hafi verið velt áfram þannig að nýr víxill hafi verið keyptur þegar komið var að gjalddaga eldri víxils. Virðist sem víxlarnir hafi verið keyptir til þriggja mánaða í senn. Samanlagt kaupverð víxla á árinu 1993 var kr. 3.248.095 og er sú fjárhæð tilgreind á yfirlitinu. Engin rök eru til þess að skilja samtöluna svo að um hafi verið að ræða heildareign sóknaraðila sem geymd væru í vörslu A eins og málatilbúnaður sóknaraðila virðist lúta að. Er því óhjákvæmilegt að hafna aðalkröfu sóknaraðila.

Til vara krefst sóknaraðili kr. 1.034.351 sem er sama fjárhæð og nafnverð víxils sem sóknaraðili keypti 14. september 1993 fyrir kr. 1.009.462. Krafan er ekki fremur en aðalkrafa sóknaraðila rökstudd sérstaklega. Varnaraðili hefur borið að gögnum tengdum viðskiptum þessum hafi verið eytt enda hafi liðið tæp átta ár frá því að þau áttu sér stað þar til sóknaraðili gerði athugasemdir við þau. Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. laga um bókhald nr. 145, 1994 er óskilyt að geyma bókhaldsgögn og fylgiskjöl lengur en í sjö ár frá lokum viðkomandi reikningsárs. Var varnaraðila því ekki skylt að varðveita gögn vegna viðskipta á árinu 1993 lengur en til ársloka 2000. Engar sönnur hafa verið færðar fyrir því að sóknaraðili hafi ekki fengið umræddan víxil eða andvirði hans í hendur á árinu 1993 og því síður, hafi svo ekki verið, að um sé að kenna saknæmri háttsemi sem varnaraðili verði nú látinn bera ábyrgð á. Með vísan til þessa, tómlætis sóknaraðila og málatilbúnaðar hans að öðru leyti er ekkert tilefni til annars en að hafna varakröfu sóknaraðila sömuleiðis.

Samkvæmt framansögðu er það niðurstaða málsins að öllum kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F er hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, fjármálafyrirtækinu F er hafnað.

Reykjavík, 18. september 2002.

Guðjón Ólafur Jónsson

Íris Ösp Ingjaldsdóttir

Ólafur Haraldsson

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sölvi

Sölvason